

3. Черняк О. М., Сороколат Н. А., Каницька І. В. Застосування методу інтегрування для оцінювання якості об'єктів кваліметрії. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ «ХПІ». 2020. № 4 (6). С. 93–98.

4. Vorobiov B., Senchenko S., Pshenychnykov D., Brynza N., Tymoshchenko A. Neural Network Controller Based Slippage Prevention System For Electric Vehicle, 2022 IEEE 3rd KhPI Week on Advanced Technology (KhPIWeek). Kharkiv, Ukraine. 2022, P. 1-6.

ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПРОЄКТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ КВАЛІМЕТРИЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Катрич О. О.

ТОВ «Кернел-Трейд»

Виходячи з визначення самого терміну «проект» зі стандарту ISO 21502 “Управління проектами” – це тимчасова діяльність, спрямована на створення унікального продукту, послуги або результату, з певними характеристиками, можна зробити висновок, що в нашому сучасному суспільстві ми тою чи іншою мірою постійно задіяні в багатьох проєктах: освітня діяльність, політичні процеси, не кажучи вже про бізнес-процеси – це все складається з різних за своєю специфікою проєктів. Актуальна на сьогоднішній день тема – військова діяльність, це теж сукупність проєктів, так як з огляду на визначення терміну, ніхто з нас не сумнівається в тимчасовості та унікальності дій сил оборони. Щодо оцінювання результативності проєктів виникає питання: а які саме інструменти дозволяють оцінити успішність того чи іншого реалізованого проєкту? Сам стандарт ISO 21502 “Управління проектами” дає досить узагальнене поняття про оцінювання проєктів:

- а) досягнення визначених цілей;
- б) реалізацію вигід;
- с) забезпечення організаційних чи соціальних змін або кінцевих результатів, таких як операційна ефективність;
- д) досягнення стійких змін, включаючи безперервне задоволення очікувань, встановлених у бізнес-кейсі.

Виходячи з цього, що оцінювання проєктів наразі немає чітких, науково обгрунтованих підходів та інструментів, особливо щодо проміжного оцінювання, є необхідність звернутися до кваліметричних методів оцінювання. На перший погляд здається: чому так складно? Невже не можна просто співставити попереднє Технічне завдання до проєкту із фактично отриманими результатами і цим самим оцінити успішність проєкту? Але є ряд «але»: по-перше – у більшості проєктів, особливо масштабних та тих, реалізація яких розтягнута у часі, вихідні умови можуть змінюватися в процесі реалізації проєкту. По-друге – відповідність показників реалізованого проєкту Технічному завданню не завжди може характеризувати проєкт, як успішний. Приклад з реального життя: проєкт з будівництва мережі зарядних станцій для електроавтомобілів з напругою постійного струму 400В було реалізовано у повній відповідності до Технічного завдання, але в ті ж терміни конкуруюча мережа вже встигла побудувати аналогічні зарядні станції в тих же регіонах і завоювала свою клієнтську аудиторію. Начебто, ніяких претензій до проєктної команди, вони формально свою задачу виконали, але в цілому, проєкт не є успішним. Тому кваліметричні методи оцінювання проєктів за декількома критеріями, включаючи зовнішні фактори впливу на проєкт, в нашому суспільстві, яке динамічно розвивається, здаються цілком логічними і майже необхідними. На мій погляд, тільки приміняючи систему оцінки результативності

проектів за багатокритеріальним підходом можна підняти рівень розвитку проектних команд, та гнучкості підходів в процесі реалізації. Щодо гнучкості, то варто на цьому зупинитись окремо: маючи доступний інструментарій багатокритеріальної оцінки проекту, який можна приміняти не тільки наприкінці реалізації, але і протягом життєвого циклу проекту. Оглядаючись на вищенаведений приклад з зарядними станціями, якби проектна команда проводила проміжну оцінку результатів реалізації свого проекту з врахуванням зовнішніх факторів, то можливо за ініціативи керівника цього проекту були б внесені певні зміни до Технічного завдання і цим самим вдалося б уникнути роботи зарядних станцій в агресивному конкурентному середовищі.

Тому накладаючи методологічні принципи кваліметрії на управління проектами, а саме:

1. Кваліметрія повинна давати практиці господарської діяльності підприємств, тобто економіці, суспільно корисні методи кількісної оцінки якості різних об'єктів дослідження.
2. Пріоритети при виборі визначальних показників для оцінки якості знаходяться завжди на стороні споживача.
3. Кваліметрична оцінка якості продукції, товарів і послуг не може бути отримана без наявності еталона, тобто бази порівняння, базових значень показників, які визначають властивості та якість об'єкта в цілому.
4. Показник будь-якого рівня порівняння або узагальнення зумовлюється відповідними показниками попереднього ієрархічного рівня.
5. При використанні методу комплексної оцінки якості об'єкта всі різнорозмірні показники його властивостей перетворюються і приводяться до однієї безрозмірної чи розмірної (узагальненої) одиниці виміру.
6. При визначенні комплексного показника якості об'єкта кожен показник окремої її властивості повинен бути скорегований коефіцієнтом значущості (вагомості), його «питому вагу».
7. Сума чисельних значень коефіцієнтів вагомості всіх показників якості на будь-яких ієрархічних щаблях оцінки має однакове значення (у частках від одиниці, у відсотках або за певною бальною шкалою). На такому принципі будується, наприклад, відомий «метод аналізу ієрархій».
8. Якість цілого об'єкта обумовлено сукупністю якостей його складових частин (елементів).

можна зробити висновок, що при в майбутньому стандарт ISO 21502 “Управління проектами” має бути доповнено науково обґрунтованими кваліметричними методами оцінювання.

Список використаних джерел:

1. Мотало В. П. Використання методології багатовимірної шкалювання у кваліметричних вимірюваннях / В. П. Мотало // Метрологія та прилади. – 2012. – № 3. – С. 61–66.
2. ДСТУ ISO 21500:2022 (ISO 21500:2021, IDT), Управління проектами, програмами та портфелями. Контекст та концепції.